

Geachte heer rector,

De besparingsvoorstellen die u voorlegde aan de Raad van Bestuur in de “Kerntakennota 2.0” hebben diepe sporen nagelaten binnen de UGent-gemeenschap. Heel wat collega’s voelen zich ongerust en onzeker over hun toekomst, velen ook boos en teleurgesteld.

Er is veel onbegrip voor een plan waarbij een groot deel van de besparingen opnieuw terecht komt bij het personeel van de universiteit, onder meer door honderden arbeidsplaatsen die dreigen verloren te gaan, en de daarmee gepaard gaande dreiging van onvrijwillige ontslagen zowel bij contractuelen als bij statutairen, wanneer de voorziene besparingen op personeelskosten doorgaan. Verder wordt er bespaard op de Green Office, de schoonmaak, het kinderdagverblijf, de jobdienst, op parkings voor collega’s die soms geen alternatief voor de auto hebben, en op evenementen zoals de sportdag en het pensioenfeest die belangrijk zijn om een hechte “UGent-gemeenschap” te hebben.

Bovendien vergroten deze besparingsplannen nogmaals de kloof die opnieuw is beginnen groeien tussen faculteiten en centrale administratie, en tussen verschillende personeelscategorieën onder elkaar.

De voorbije jaren werden door gemotiveerde medewerkers talloze initiatieven genomen om bruggen te leggen, en die kloof te verkleinen. De opeenvolgende besparingsplannen en de verdeel- en heersprincipes die daarin naar voren komen, zorgen er echter voor dat die toenaderingen opnieuw worden teniet gedaan.

Als we vandaag rondgaan bij collega’s in de faculteiten én in de centrale administratie moeten we helaas vaststellen dat de tegenstellingen groter worden. Dit valt te betreuren, en zal enorme problemen veroorzaken voor de toekomst van onze universiteit.

En hoewel ook de faculteiten een deel van de besparingen moeten dragen, ligt het leeuwendeel van de besparingen bij de Centrale Administratie. Zo wil u € 11 miljoen besparen door “procesanalyses en efficiëntiewinsten” bij de centrale diensten, waarbij duidelijk wordt aangegeven dat dit zal leiden tot “ingrijpen in het personeelseffectief”: jobverlies dus. U geeft daarbij expliciet aan dat daar ook “ongewilde” of “naakte” ontslagen zullen bij zitten, zowel bij statutairen als bij contractuelen.

Omgerekend betekent die € 11 miljoen alleen al 220 arbeidsplaatsen. Dat is ongeveer één op vijf medewerkers van de Centrale Administratie. Mensen die vandaag allemaal cruciaal zijn in de dienstverlening aan faculteiten, onderzoekers, lesgevers en studenten.

Het is ondenkbaar dat dit mogelijk zou zijn zonder een enorme impact voor die faculteiten: ook daar zal de werkdruk sterk toenemen als bepaalde taken zullen worden doorgeschoven. In de eerste plaats naar het ATP in die faculteiten, maar ook onderzoekers en lesgevers zullen minder kunnen rekenen op ondersteuning, en zelf meer moeten instaan voor administratieve lasten.

Diegenen die zouden beweren dat een dergelijke operatie mogelijk is zónder dit effect, weten ofwel niets over de werking van onze universiteit, of liegen de boel voor...

Het spreekt dan ook voor zich dat als dit besparingsplan wordt doorgevoerd, wij als vakorganisaties geen andere keuze hebben dan het organiseren van het protest daartegen.

U stelt dat de besparingen een noodzakelijk kwaad zijn, en zijn ingegeven door de voortdurende besparingen door de Vlaamse overheid op het hoger onderwijs.

Sinds 2008 wordt de financiering van het Hoger Onderwijs geregeld volgens het zogenaamde Financieringsdecreet. U stelde terecht dat sinds dit decreet van kracht werd, elke Vlaamse regering zich schuldig heeft gemaakt aan het niet naleven van de engagementen die in dat decreet stonden. Er waren lineaire besparingen, niet of deels doorgevoerde indexeringen, niet-toegekende groeipaden

en “klinks”. Samen betekent dit dat het Hoger Onderwijs het jaarlijks met € 459 miljoen minder moet doen, de UGent alleen al krijgt zo jaarlijks € 80 miljoen te weinig.

Er is nog een andere berekeningswijze: als de overheid per student hetzelfde financieringsniveau had aangehouden als in 2008, nochtans de bedoeling van het Financieringsdecreet, gaat het zelfs om een tekort van € 590 miljoen voor het hoger onderwijs, of € 104 miljoen minder voor de UGent alleen. Het is terecht om op die politieke verantwoordelijkheid te wijzen.

Echter, dit wil niet zeggen dat het besparingsplan dat u voorstelt onvermijdelijk en noodzakelijk zou zijn. Wanneer we kijken naar de jaarrekeningen, zien we dat die elk jaar veel gunstiger zijn dan de begrotingen voor dat jaar.

Voor de begroting 2022 werd voor afdelingen I, II en V samen een tekort voorzien van € 15,4 miljoen. In de jaarrekening blijkt dat voor die afdelingen daarentegen een overschot van € 9,6 miljoen werd bereikt, maar liefst € 25 miljoen beter dan voorzien. Zelfs als men daar de bijna € 2 miljoen besparingen van aftrekt die dat jaar werden gerealiseerd in het kader van “Kerntakennota 1.0”, blijft een zeer ruim positief resultaat over.

En dan nog: als er al besparingen moeten gebeuren, bestaan er heel wat alternatieven die veel socialer zijn dan de maatregelen die nu worden voorgesteld.

Wij zijn daar als vakorganisaties van overtuigd. Zo sterk, dat we u een voorstel willen doen. Wij stellen een alternatieve werkwijze voor rond de besparingen: geen grote besparingsnota over meerdere jaren, maar het organiseren van een jaarlijks debat binnen het sociaal overleg over de begroting. Concreet zien we de volgende werkwijze:

- Jaarlijks wordt de begroting voorgelegd aan het sociaal overleg, waarna er een diepgaande analyse en debat plaatsvinden over de begrotingsdoelstellingen. We houden daarbij ook rekening met de eventuele positieve resultaten van de jaarrekening van het jaar ervoren tegenover de begroting.
- We leggen het eindresultaat van de begroting vast, en krijgen zo een zicht op het eventuele tekort in de begroting
- Voor dat tekort wordt een oplossing gevonden via een lijst van overeengekomen besparingsmaatregelen die sociaal correct zijn: geen ontslagen, geen besparingen op loon - en arbeidsvoorwaarden.
- Uiteraard heeft de Raad van Bestuur het laatste woord, maar op deze manier verzekeren we ons van een begroting en een eventuele besparingslijst die een echt draagvlak heeft

Onlosmakelijk hieraan verbonden is een gezamenlijke strategie naar de Vlaamse regering: vakbonden, personeel en studenten én het universiteitsbestuur slaan de handen in elkaar om op het publieke debat te wegen. We verhogen samen de druk op de Vlaamse regering om de decretaal vastgelegde financiering effectief te krijgen, en de besparingen uit het verleden teniet te doen. Op die manier hopen we om verdere besparingen aan de UGent te vermijden, en in tegendeel terug te kunnen aanknopen met investeringen in de kwaliteit van onderzoek en onderwijs, het verlagen van de werkdruk en het verbeteren van de infrastructuur en omkadering.

Wanneer we de 590 miljoen € die het hoger onderwijs jaarlijks onterecht niet krijgt afzetten tegen het kalenderjaar, betekent dit dat vanaf 13 oktober 2023 het Hoger Onderwijs niet langer gefinancierd wordt tot het einde van het jaar.

We doen dan ook een eerste concreet voorstel: laten we daar een algemene actiedag van maken voor het hele hoger onderwijs: een dag waarop we collectief vragen dat de Vlaamse overheid haar engagementen nakomt, en terug investeert in het hoger onderwijs. Zo kunnen we deze discussie over besparingen omdraaien in een positief perspectief voor de toekomst.

Trouwens: dit alles wil niet zeggen dat we niet zoeken naar efficiëntiewinsten, het verbeteren van interne processen en het versterken van de linken tussen de Centrale administratie en de faculteiten. In tegendeel: dit moet een permanente opdracht worden voor onze universiteit.

We zijn er echter van overtuigd dat zo'n oefening een veel betere kans op slagen heeft, veel meer enthousiasme, actieve deelname en draagvlak zal krijgen als ze niet gekoppeld is aan een besparingsoefening. Het verbeteren van de werking van onze instelling moet immers tot doel hebben om de kwaliteit van het onderzoek en onderwijs te verbeteren, de werkdruk te verminderen, en de ondersteuning die onderzoekers, lesgevers en studenten krijgen te versterken. Laten we daar samen werk van maken.

Het gemeenschappelijk vakbondsfront aan de UGent

ACOD – ACV – VSOA